

Музейний фонд: формування, атрибуція, оцінка

Навчальний семінар-практикум
для працівників музейної галузі
Київської області

Міністерство культури України
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
Управління культури, національностей та релігії
Київської обласної державної адміністрації

Навчальний семінар-практикум
для працівників музейної галузі Київської області

Музейний фонд: формування, атрибуція, оцінка

м. Київ, 2018 р.

УДК 069.01(038)

Музейний фонд: формування, атрибуція, оцінка: Збірник матеріалів навч. семінару-практикуму 28 квітня 2018 р. Під заг. ред. Карпова В.В. – Київ. Упр. культ. Київськ. обл., 2018. – 47 с.

У збірнику матеріалів навчального семінару-практикуму висвітлюється питання формування, обліку, атрибуції та оцінки музейних предметів та предметів, що мають історико-культурне значення. Надається аналіз діяльності мережі музеїв та закладів музейного типу, гендерний аналіз відвідувачів музеїв та заповідників Київської області. Наведено методику оцінки музейних предметів за витратним підходом.

Для мистецтвознавців, культурологів, працівників музейних установ.

УДК 069.01(038)

©Національна академія керівних кадрів
культури і мистецтв, 2018

©Управління культури, національностей та релігії
Київської обласної державної адміністрації, 2018

© Автори, 2018

Зміст

Подолянець І.І.	Діяльність музейних закладів Київської області	5
Карпова Н.М.	Гендерний аналіз відвідувачів музеїв та заповідників Київської області	7
Денисюк Ж.З., Карпов В.В.	Визначення оціночної вартості музейних предметів	12
	Література	29
	Додатки	36

Подольнянець І.І. Діяльність музейних закладів Київської області

Збереженню та популяризації культурної спадщини в Київській області приділяється значна увага на усіх рівнях державного та місцевого управління. На Київщині працює 39 музеїв та 2 заповідника. Чотири музеї відносяться до сфери управління Київської обласної державної адміністрації, районним державним адміністраціям підпорядковується 15 музеїв, міським радам – 9 музеїв, районним радам – 3, сільським радам – 3 музеї, а також 3 музеї є відомчими. В музейних закладах області облікова кількість штатних працівників в 2015 і 2016 роках зберігалась однаковою – 373,5 одиниці і у 2017 році зросла на дві одиниці до 375,5.

Увага органів державного та місцевого управління до стану та роботи музеїв, надання методичної та практичної допомоги в організації їх діяльності, контроль за дотриманням чинного законодавства у музейній справі сприяє підтримці позитивного тренду їх розвитку. Про це свідчать показники роботи музеїв за основними напрямками. Так кількість предметів основного музейного фонду у 2016 році порівняно з 2015 роком збільшилась на 5 477 (1,5 %) одиниць, а у 2017 році порівняно із 2016 роком на 8 974 (2 %) одиниць. Загалом у музеях Київщини зберігається 377 216 музейних предмети.

Відзначається ростом і науково-дослідна та просвітницька робота. Кількість видань та публікацій в 2016 році зросла на 1,6 % порівняно з 2015 роком, а у 2017 році на 34%. Виставкова робота в 2015 році відзначилась проведенням 449 виставок. Проте у 2016 році було проведено 547 музейних виставок. Однак показники 2017 року свідчать про посилення інтересу працівників музеїв до цієї форми роботи і подальшого зростання показників – було проведено 786 виставок.

Важливим індикатором ролі і місця музею у суспільстві є показники його популярності серед громади. Кількість відвідувачів музеїв за три роки зростала: з 319 тисяч у 2015 році до 323,9 тис. осіб (на 1,5 %) у 2016 році, і до 387,3 (на 19,5 %) у 2017 році. Кількість проведених екскурсій щорічно збільшується – у 2015

році проведено 8 080 екскурсій, у 2016 році 9 587 (на 18 % більше) і у 2017 році 10 811, що на 12 % більше у порівнянні з минулим роком.

**Основні показники діяльності музейних установ Київської області
за період 2011 – 2017 рр.**

Показники	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Кількість предметів основного фонду музеїв	165 783	168 687	170 784	253 674	362 765	368 242 (на 1,5%)	377 216 (на 2%)
Кількість предметів науково-допоміжного фонду	46 940	48 454	50 180	50 818	97 981	111 359 (на 14%)	113 392 (на 1,8%)
Загальна кількість відвідувачів	188 582	141 166	207 817	170 252	319 000	323 900 (на 1,5%)	387 320 (на 20%)
Кількість проведених екскурсій	4 221	3 977	4 520	3 470	8 080	9 587 (на 18%)	10 811 (на 12%)
Кількість проведених виставок					449	547 (на 21%)	786 (на 43%)

Карпова Н.М. Гендерний аналіз відвідувачів музеїв та заповідників Київської області

1. Кількість відвідувачів, усього (з розбивкою по днях: пн, вт, ср, ...);

12.03.2018 – 18.03.2018	Пенеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
19.03.2018 – 25.03.2018	Пенеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
КЗ КОР «Білоцерківський краєзнавчий музей»							
12.03.2018 – 18.03.2018	Пенеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
	227	287	72	368	438	465	508
19.03.2018 – 25.03.2018	Пенеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
	279	301	83	487	569	573	596
КЗ КОР «Київський обласний археологічний музей»							
12.03.2018 – 18.03.2018	Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
	6	7	4	17	23	2	4
19.03.2018 – 25.03.2018	Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
	3	16	5	11	30	11	12
КЗ КОР Національний музей-заповідник «Битва за Київ у 1943 році»							
12.03.2018 – 18.03.2018	Пенеділок вихідний	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
		6	180	2	2	139	13
19.03.2018 – 25.03.2018	Пенеділок вихідний	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
		31	15	7	9	6	5
Вишгородський історико-культурний заповідник							
12.03.2018 – 18.03.2018	Пенеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
				6	9	5	
19.03.2018 – 25.03.2018	Пенеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
			7	5	42	20	
Меморіальний музей-садиба І.С. Козловського							
12.03.2018 – 18.03.2018	Пенеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
	-	-	2	3	4	11	6
19.03.2018 – 25.03.2018	Пенеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
	-	-	3	6	43	22	8
КЗ КОР Меморіальний музей К.Г. Стеценка							
12.03.2018 – 18.03.2018	Пенеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
	2	-	5	3	10	-	-
19.03.2018 – 25.03.2018	Пенеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
	-	2	-	-	1	-	-
КЗ КОР «Яготинський історичний музей»							
12.03.2018 – 18.03.2018	Пенеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
	517	472	468	417	312	280	0
19.03.2018 – 25.03.2018	Пенеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
	292	306	382	366	302	160	0
КЗ КОР «Ржищівський археолого-краєзнавчий музей»							
12.03.2018 – 18.03.2018	Пенеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
	30	22	34	2	-	12	2
19.03.2018 – 25.03.2018	Пенеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
	40	10	47	-	-	43	-
Всього:	1 396	1 460	1 307	1 700	1 794	1 749	1 154

2. Кількість відвідувачів жінок та чоловіків;

2.1

Кількість відвідувачів 12.03.2018 – 25.03.2018		
	жінок	чоловіків
КЗ КОР «Білоцерківський краєзнавчий музей»		
	2723	2375
КЗ КОР «Київський обласний археологічний музей»		
	69	96
КЗ КОР Національний музей-заповідник «Битва за Київ у 1943 році»		
	98	317
Вишгородський історико-культурний заповідник		
	53	41
Меморіальний музей-садиба І.С. Козловського		
	75	31
КЗ КОР Меморіальний музей К.Г.Стеценка		
	18	10
КЗ КОР «Яготинський історичний музей»		
	3043	1231
КЗ КОР «Ржищівський археолого-краєзнавчий музей»		
	56	27
Всього:	6 135	4 128

2.2

Діти 12.03.2018 – 25.03.2018		
	жінок	чоловіків
КЗ КОР «Білоцерківський краєзнавчий музей»		
	538	486
КЗ КОР «Київський обласний археологічний музей»		
	30	49
КЗ КОР Національний музей-заповідник «Битва за Київ у 1943 році»		
	13	44
Вишгородський історико-культурний заповідник		
	38	33
Меморіальний музей-садиба І.С. Козловського		
	29	11
КЗ КОР Меморіальний музей К.Г.Стеценка		
	10	8
КЗ КОР «Яготинський історичний музей»		
	956	313
КЗ КОР «Ржищівський археолого-краєзнавчий музей»		
	57	35
Всього:	1 671	979

2.3

Молодь 12.03.2018 – 25.03.2018	
жінок	чоловіків
КЗ КОР «Білоцерківський краєзнавчий музей»	
744	678
КЗ КОР «Київський обласний археологічний музей»	
7	7
КЗ КОР Національний музей-заповідник «Битва за Київ у 1943 році»	
66	106
Вишгородський історико-культурний заповідник	
--	--
Меморіальний музей-садиба І.С. Козловського	
9	6
КЗ КОР Меморіальний музей К.Г.Стеценка	
3	2
КЗ КОР «Яготинський історичний музей»	
1105	502
КЗ КОР «Ржищівський археолого-краєзнавчий музей»	
32	35
Всього:	1 966
	1 336

2.4

Середній вік 12.03.2018 – 25.03.2018	
жінок	чоловіків
КЗ КОР «Білоцерківський краєзнавчий музей»	
1018	825
КЗ КОР «Київський обласний археологічний музей»	
32	40
КЗ КОР Національний музей-заповідник «Битва за Київ у 1943 році»	
7	21
Вишгородський історико-культурний заповідник	
7	3
Меморіальний музей-садиба І.С. Козловського	
14	9
КЗ КОР Меморіальний музей К.Г.Стеценка	
3	1
КЗ КОР «Яготинський історичний музей»	
932	398
КЗ КОР «Ржищівський археолого-краєзнавчий музей»	
40	22
Всього:	2 053
	1 319

2.5

Літні люди 12.03.2018 – 25.03.2018	
жінок	чоловіків
КЗ КОР «Білоцерківський краєзнавчий музей»	
423	386
КЗ КОР «Київський обласний археологічний музей»	
--	--
КЗ КОР Національний музей-заповідник «Битва за Київ у 1943 році»	
8	7
Вишгородський історико-культурний заповідник	
5	8
Меморіальний музей-садиба І.С. Козловського	
23	5
КЗ КОР Меморіальний музей К.Г. Стеценка	
0	1
КЗ КОР «Яготинський історичний музей»	
50	18
КЗ КОР «Ржищівський археолого-краєзнавчий музей»	
16	5
Всього:	430

3. Цільові групи (% сім'ї з дітьми, групи по 3 і більше осіб, самотійні відвідувачі).

3.1

Цільові групи (в %) 12.03.2018 – 25.03.2018		
сім'ї з дітьми	групи по 3 і більше осіб	самотійні відвідувачі
КЗ КОР «Білоцерківський краєзнавчий музей»		
30%	70%	10%
КЗ КОР «Київський обласний археологічний музей»		
12	88	----
КЗ КОР Національний музей-заповідник «Битва за Київ у 1943 році»		
	48	15
Вишгородський історико-культурний заповідник		
5%	90%	5%
Меморіальний музей-садиба І.С. Козловського		
11%	71%	18%
КЗ КОР Меморіальний музей К.Г. Стеценка		
0	82,1	17,9
КЗ КОР «Яготинський історичний музей»		
20%	40%	40%
КЗ КОР «Ржищівський археолого-краєзнавчий музей»		

27	60	13
Всього:		

3.2 У разі надання такої інформації

Цільові групи освіта (в %) 12.03.2018 – 25.03.2018	
вища	середня
КЗ КОР «Білоцерківський краєзнавчий музей»	
37%	63%
КЗ КОР «Київський обласний археологічний музей»	
4	96
КЗ КОР Національний музей-заповідник «Битва за Київ у 1943 році»	
48	32
Вишгородський історико-культурний заповідник	
70%	30%
Меморіальний музей-садиба І.С. Козловського	
37%	63%
КЗ КОР Меморіальний музей К.Г.Стеценка	
10,7	17,6
КЗ КОР «Яготинський історичний музей»	
30 %	25 %
КЗ КОР «Ржищівський археолого-краєзнавчий музей»	
10	28
Всього:	

Денисюк Ж.З., Карпов В.В. Визначення оціночної вартості музейних предметів

Оціночна вартість пам'яток Музейного фонду України здійснюється відповідно до Інструкції про порядок визначення оціночної та страхової вартості пам'яток музейного фонду України, затвердженої наказом Міністерства культури і мистецтв України № 325 від 13.07.08 р.

Експертиза з визначення оціночної та страхової вартості музейних предметів поводитьсь фондово-закупівельними комісіями музеїв (п. 1.3)

Основними загальними критеріями проведення оцінки музейних предметів є:

- *походження та час* – визначення ролі та значення музейного предмета з точки зору його приналежності до відомих історичних епох, культур, осіб, подій, авторів, шкіл тощо;

- *зміст* – встановлення значення інформації, що міститься в музейних предметах;

- вивчення *певних ознак*, що відрізняють саме цей предмет від подібних предметів;

- *унікальність* – визначення ознак, які дають змогу розглядати даний предмет як своєрідний, неповторний серед інших, що зберігся в одному екземплярі або таких предметів існує незначна кількість;

- *реліквійність* – предмет, що має високий ступінь експресивності, особливо шанований як пам'ять про визначну історичну подію або особу і має суспільну значимість;

- *збереженість* – одна із ознак музейного предмета, яка визначає його фізичний стан, передбачає відсутність будь-яких змін або фіксує конкретний перелік і опис всіх пошкоджень і втрат на момент складання опису.

Під *оцінкою предмета культурної цінності* розуміється визначення прогностичної величини, що відображає найвірогіднішу ринкову вартість на момент проведення експертизи, що отримана у відповідності до визначеної

методики.

Оцінка предмета музейного значення або предмета, включеного до музейного фонду України передбачає визначення історико-культурної і музейної його вартості як артефакту, що відноситься до певного історичного періоду, та має визначення в системі культурних цінностей.

Історичною вартістю є грошова величина, що визначено науковим методом і покладена на сучасну грошову одиницю, та відповідає ціні виготовлення предмета оцінювання в період його створення.

Сучасна вартість – це грошова величина, що визначена науковим методом і відповідає фактичній ціні виготовлення предмета оцінювання у період функціонування світової валютної біржі.

Існує також поняття *державної ціни* – це ціна, встановлена державою на предмет, що є її власністю або перебуває під державним управлінням або іншим регулюванням, з урахуванням або без урахування використання будь-яких наукових методів.

Окрім цього, є спеціальна *ціна власника предмета* – ціна на предмет культурної цінності, встановлена власником предмету з урахуванням або без урахування використання будь-яких наукових методів.

Відповідно до запропонованої Методики визначається вартість музейних предметів для постановки на баланс музею та визначення в подальшому їх страхової вартості.

Майном, що оцінюється, згідно з цією Методикою, є музейні предмети, що знаходяться у фондах та у експозиції музею, та є предметами культурно-історичного та музейного значення.

Наукова оціночна експертиза проводиться до засідання фондово-закупівельної комісії музею відповідно до Законів України «Про музеї та музейну справу», «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей», Постанови Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003 року №1440 «Про затвердження Національного стандарту №1 «Загальні засади оцінки майна і

майнових прав», Наказу Міністерства культури і мистецтв України № 325 від 13.07.98 р. «Про затвердження Інструкції про порядок визначення оціночної та страхової вартості пам'яток Музейного фонду України», інших законодавчих актів.

Відповідно до п. 12 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав і професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001 р., за результатами оцінки музейних предметів складається *акт оцінки* (для державних музеїв; для приватних – висновок про експертизу), в якому вказується предмет оцінки, характеристика та стан предмету оцінки, описується основні загальні методологічні принципи оцінки на основі яких виконано оцінку музейного предмету та обґрунтовується вибір методики оцінки музейного предмету. На основі вибраної методики оцінки вказуються критерії відмінності та величини коригування їх вартості за відповідними критеріями. Акт оцінки підлягає затвердженню генеральним директором музею.

У цій Методиці наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

- **методичні підходи** – загальні способи визначення вартості майна, які ґрунтуються на основних принципах оцінки;
- **метод оцінки** – спосіб визначення вартості об'єкта оцінки, послідовність оціночних процедур якого дає змогу реалізувати певний методичний підхід;
- **принципи оцінки** – покладені в основу методичних підходів основні правила оцінки майна, які відображають соціально-економічні фактори та закономірності формування вартості майна;
- **об'єкт (предмет) оцінки** – майно, що підлягає оцінці;
- **подібне майно (предмет-аналог)** – майно (предмет), що за своїми характеристиками та(або) властивостями подібне до об'єкта оцінки;
- **вартість** – еквівалент цінності об'єкта оцінки, виражений у ймовірній сумі грошей;
- **ціна** – фактична сума грошей, сплачена за об'єкт оцінки або подібне майно;
- **ринкова вартість** – вартість, за яку можливе відчуження об'єкта оцінки

на ринку подібного майна на дату оцінки.

- **оціночна вартість** – вартість, яка визначається за встановленими алгоритмом та складом вихідних даних;

- **початкова вартість (вартість відтворення)** – визначена на дату оцінки поточна вартість витрат на створення (придбання) в сучасних умовах нового об'єкта, який є ідентичним об'єкту оцінки.

Загальні методологічні принципи оцінки

Відповідно до п. 2.1. Наказу Міністерства культури і мистецтв України № 325 від 13.07.98 р. «Про затвердження Інструкції про порядок визначення оціночної та страхової вартості пам'яток Музейного фонду України» оцінка майна проводиться з дотриманням принципів:

- **об'єктивності** – коли за основу оцінки музейних предметів беруться об'єктивно існуючі фактори змісту, значимості авторів, часу створення, оригінальності тощо;

- **історизму** – що передбачає вивчення відомостей про авторів і змісту музейних предметів;

- **рівня художньої майстерності;**

- **всебічності та комплексності** – які полягають у вивченні відомостей про музейні предмети не ізольовано, а в складі колекцій, виявлення місця музейного предмета в ряді інших шляхом систематизації.

Аналіз предмету оцінки ґрунтується на експертному висновку музейного предмету, який передує оціночній експертизі.

Звіт про оціночну вартість музейного предмету складається у вигляді акту оцінки та підлягає затвердженню директором (керівником) музею.

Концепція визначення оціночної вартості музейного предмету базується на використанні двох класичних **методичних підходів** національного стандарту оцінки:

-**витратного** (початкова вартість);

-**порівняльного** (співставлення з аналогами продажу, що відбулися на

відкритих аукціонних торгах, галереях, а в деяких випадках і з естимейтами відомих антикварних галерей і магазинів) та ін. (договірна ціна).

Необхідність застосування того чи іншого підходу *визначається фахівцем, що здійснює оцінку*, як за існуючими методичними засадами, так і враховуючи фактичні обставини конкретної оціночної ситуації.

Аналіз ціноутворюючих факторів і характеристик об'єктів-аналогів в залежності від методичного підходу визначається факторами відмінностей та величинами корегування їх вартості за відповідними критеріями.

Відповідно до п. 1.4. Наказу Міністерства культури і мистецтв України від 06.08.2002 № 481 Проведення експертизи оцінки вартості предметів, які містять дорогоцінні метали, дорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення, напівдорогоцінне та декоративне каміння, здійснюється відповідно фахівцями Державної пробірної служби та Державного гемологічного центру Міністерства фінансів України, які вповноважені на виконання цих робіт у встановленому законодавством порядку.

Визначення оціночної вартості цих предметів здійснюється фондово-закупівельними комісіями музеїв та заповідників лише на підставі наданих експертних висновків. Можливість застосування оціночної вартості як страхової визначають фондово-закупівельні комісії музеїв та заповідників.

За максимальною шкалою значення ціноутворюючих факторів обирається при визначанні вартості предметів, занесених до Державного реєстру національного культурного надбання.

Методика витратного підходу

Витратний підхід ґрунтується на визначенні початкової вартості (ПВ) об'єкту оцінки та коригуванні початкової вартості за допомогою коригуючих коефіцієнтів. Визначення ПВ проводиться:

- за ціною випуску (продажу) за матеріалами преїскурантів, або каталогів продукції часів виготовлення предмету;
- за кошторисною вартістю суми матеріалу, праці, операційних витрат та

планового прибутку на час виготовлення предмету;

- за вартістю виготовлення подібного (аналогічного) предмету на дату проведення експертизи (на базі принципів відновлення або заміщення).

За витратним методом коригування початкової вартості (ПВ) здійснюється шляхом множення отриманої ПВ на значення критеріїв, що визначають різницю характеристик об'єкту оцінки і залученого аналога.

Оціночна вартість музейного предмету визначається за формулою:

$$V = V_{ПВ} \times K_1 \times K_2 \times K_3 \times \dots \times K_{14,..}$$

де $V_{ПВ}$ – початкова вартість;

$K_1, K_2, K_3... K_{14}...$ – значення коригувальних коефіцієнтів критеріїв, що враховують зміни, які відбулися з предметом з часу створення до часу оцінки.

Значення основних критеріїв (K_{1-7}) визначення оціночної вартості музейних предметів, які використовуються при коригуванні ціни, беруться згідно п. 2.2 та п. 4.1. «Інструкції про порядок визначення цін та страхової вартості пам'яток музейного фонду України» та використовуються для всіх музейних предметів, незалежно від їх поділу на типи за засобами фіксації інформації:

1) походження (K_1) – визначення ролі та значення музейного предмета з точки зору його належності до відомих історичних епох, культур, осіб, подій, авторів, шкіл тощо;

- предмет створений (використовувався) для визначної (всесвітньої) історичної події або особи – 2,0;

- предмет створений визначною історичною особою (визначною школою, або автором) або для всесвітньо відомою особи – 1,9;

- предмет пов'язаний з діяльністю історичної особи державного рівня, що відома за межами своєї країни – 1,8;

- предмет особливо шанований як пам'ять про визначну історичну подію державного рівня або особу та створений під час події або за життя особи –

1,7;

- предмет створений особою що причетна до історичної події або для історичної особи державного рівня –1,6;

- предмет шанується як пам'ять про історичну подію або особу державного рівня, що відома тільки у власній країні –1,5;

- предмет, але не пов'язаний з історичною подією або особою, або відображає її –1,4;

- предмет створений особою місцевого рівня, або причетний до історичної події регіонального (або рівня однієї з державної ланки, або військової структури) значення –1,3;

- предмет створений через деякий час як пам'ять про історичну подію або особу – 1,2;

- предмет не належить до історичної події або особи, але відображає певну історичну епоху – 1,1;

- предмет сучасний, не відображає ніякої історичної події та не пов'язаний з історичною особою – 1;

2) час створення (К₂) – у випадках відсутності дати вона встановлюється в процесі атрибуції: приблизно, з точністю до століття, а по можливості і точніше (початок, кінець, середина, чверть століття, десятиліття):

- точна дата – 2,5;

- початок, кінець, середина, чверть століття, десятиліття -2;

- відомо століття – 1,5;

Оціночна вартість документа підвищується в залежності від давності його створення:

- більше 50 років – коефіцієнт збільшується на 4 кожні 50 років;

- до 50 років –4;

- до 20 років – 2;

- до 2 років – 1,5;

- невідомий або сучасний – 1.

3) зміст (К₃) – встановлення значення інформації, що міститься в музейних

предметах;

Відповідність інформації, яка закладена в музейний предмет профільного напрямку музею, в якому знаходиться предмет:

- повна відповідність – 1,5;
- частково профільна – 1,3;
- не профільна, але відображає ту, чи іншу подію, яку розкриває експозиція музею – 1;
- не відображає – 0,7.

4) оригінальність (K₄) – визначення певних ознак, що відрізняють саме цей предмет від подібних предметів:

- оригінальна – 1,5;
- предмет не оригінальний, але вміщує в собі оригінальний елемент – 1,3;
- не оригінальний (не має ніяких ознак, за якими можливо відрізнити даний предмет від подібних) – 1;

5) унікальність (K₅) – визначення ознак, які дають змогу розглядати даний предмет як своєрідний, неповторний серед інших, що зберігся в одному примірнику або таких предметів існує незначна кількість:

- унікальний, не має аналогів – 2;
- унікальний, але аналоги є – 1,8;
- типовий на час виготовлення, але залишився у невеликій кількості – 1,5;
- не типовий, але на час експертизи є у достатній кількості – 1,3;
- не оригінальний, виготовлений у великій кількості – 1;

6) реліквійність (K₆) – предмет, що має високий ступінь експресивності, особливо шанований як пам'ять про визначну історичну подію або особу і має суспільну значимість:

- ступінь експресивності значний – 2;
- ступінь експресивності середній – 1,5;
- не реліквія – 1;

7) збереженість (K₇) – одна з ознак музейного предмета, яка визначає його фізичний стан, передбачає відсутність будь-яких змін або фіксує конкретний

перелік і опис усіх пошкоджень і втрат на момент складання опису:

- *збереженість повна (предмет новий) – 1;*
- *задовільна – 0,5-0,9;*
- *предмет має значні пошкодження: за ступенем пошкодження від 0,1–0,5.*

Додаткові критерії (K_{8-20}) визначаються відповідно до їх поділу на основні типи відповідно до способів фіксації інформації: речові, образотворчі, письмові, кіно-, фоно-, фотоджерела.

При визначенні оціночної вартості речових джерел

8) вартість матеріалу, з якого виготовлено предмет (K_8):

- оціночна вартість предметів, які містять дорогоцінні метали і дорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення, напівдорогоцінне та декоративне каміння, визначається на підставі експертних висновків;

- оціночна вартість предмета з дерева підвищується при застосуванні цінної деревини: червоного дерева, дуба, карельської берези на 20-30% (K_7 = від 1,2 до 1,3);

- оціночна вартість предметів, які містять дорогоцінні метали і дорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення, напівдорогоцінне та декоративне каміння, визначається на підставі експертних висновків Державної пробірної служби України.

9) оздоблення (K_9):

- оціночна вартість предмета з металу буде підвищуватися за наявності різнокольорових емалей на 30-50% (K_9 = від 1,3 до 1,5);

- оціночна вартість предмета з металу, дерева або тканини, оздобленого позолотою чи срібленням, прикрашеного гаптуванням «золотою» або «срібною» ниткою, підвищується на 10-20% (K_9 - від 1,1 до 1,2);

- оціночна вартість предмета з порцеляни, розписаного золотом, підвищується в залежності від якості матеріалу і техніки виконання на 20-30% (K_9 = від 1,2 до 1,3);

10) складність техніки виконання (K_{10}):

- *техніка складна і потребує особливих навичок та знань – 2;*
- *техніка складна, але потребує загальних навичок та знань – 1,8;*
- *техніка не потребує навичок та знань, але виконана на високому рівні – 1,6;*
- *фабричний (заводський) предмет з ручною доводкою - 1,4;*
- *фабричний (заводський) предмет штампований – 1,2;*
- *предмет виконано на загально споживчому рівні –1;*
- *предмет зібрано з декількох предметів, які не зв'язані між: собою – 0,5;*

Для визначення оціночної вартості образотворчих джерел

8) авторство, назва твору (K_8):

- *картина має назву та автора –2,0;*
- *картина має назву, автор невідомий, або аббревіатура автора не розшифровується –1,5;*
- *картина не має відомої назви, автор невідомий – 1;*

9) ступінь відомості автора на світовому ринку (K_9):

- *широко відомий автор (виставки в усьому світі) – 2,0;*
- *автор відомий більшості населення світу – 1,8;*
- *автор широко відомий у своїй країні –1,5;*
- *картини автора більш відомі, ніж його ім'я –1,2;*
- *місцевий автор (регіональний) – 1;*

10) належність до тієї чи іншої школи або кола майстрів (K_{10}):

- *школи всесвітнього рівня – 2,0;*
- *школи рівня країни –1,5;*
- *школи регіонального рівня – 1,2;*
- *автор не належить до жодної школи – 1;*

11) належність творів пензлю відомого автора або художній школі (колу майстрів) (K_{11}):

- *належить – 2;*

- не належить – 1.

12) наявність документальних даних (підписів, написів, позначок, що вказують на авторство, час створення, походження та побутування твору)

(K₁₂):

- документальні дані повні – 2,0;
- документальні дані часткові – 1,5;
- немає даних – 1.

13) беззаперечність авторства (K₁₃):

- авторство картини беззаперечне – 2,0;
- авторство можливо належить вказаному автору – 1,5;
- картина є копією або реконструкцією – 1.

14) жанрово-композиційні та стилістичні особливості твору (K₁₄):

- твір відображає велику кількість людей у дії – 1;
- твір відображає велику кількість людей у статичному положенні 1,8;
- твір відображає динамічні події – 1,5.

15) художня або історична унікальність твору (K₁₅):

- твір не має аналогів за сюжетом, або показує видатну історичну подію – 2,0;
- твір написано на видатну історичну подію – 1,6-1,8;
- твір відображає історичну подію, яку раніше ніхто не відображав – 1,5;
- твір відображає відому історичну подію – 1,3;
- твір має художню або історичну основу – 1.

16) майстерність виконання копії, співвідношення часу створення копії і оригіналу, значимість автора оригінальної картини і автора копії (K₁₆):

- копія одного часу з виконаним оригіналом – 2;
- копія виконана відомим автором – 1,5;
- копія сучасна – 1.

17) фізичний стан збереження (K_{17}) - при значних втратах авторського живопису, відшаруванні фарби, проривах, деформації основи, серйозних полонках підрамника вартість може зменшитися на 30-50% і більше (критерій використовується замість основного критерію «збереження» K_7).

Оцінка найбільш ранніх за часом творів повинна бути вищою, але основним фактором залишається якість виконання художніх творів.

При визначенні оціночної вартості письмових джерел

8) розмір документу (K_8) – за основу слід брати документ середнього розміру (рукопис прози – один аркуш, вірша – 16-20 рядків, лист – 1-2 сторінки, дарчий напис або записка – 3-10 рядків). Коефіцієнт документу середнього розміру – 100% (значення коригування – 1). Збільшення розміру документу на 10%) збільшує коефіцієнт коригування на 0,1 (одну десяту);

9) зміст документа і його значення як пам'ятки історії і культури (K_9) – важливим показником змісту творчих рукописів є їх художні (літературні, музичні, наукові) якості; - для спогадів, щоденників, листів – фактичні дані;

10) історико-культурне значення творчості і діяльності автора (K_{10}): що визнаніший автор, його роль в історії, розвитку науки, літератури, мистецтва, то вище оцінюються документи, що мають відношення до цього діяча; оціночна вартість документів, які належать діячам місцевого значення, може бути нижча за середню розцінку;

11) неопублікованість – неопубліковані документи дореволюційного (до 1917 року) часу оцінюються, як правило, вище середньої вартості (K_{11});

12) новизна інформації (K_{12}) – оціночна вартість документа підвищується, якщо документ раніше був невідомий, конфіденційний або маловідомий, та публікується вперше;

13) інформаційна насиченість документів (K_{13}) – значимість відображених у них подій та явищ, пов'язаних із життям держави і видатних діячів. Що більша їх значимість, то вищий корегуючий коефіцієнт:

- значимість документа світова – 4;
- значимість документа національного рівня – 2;
- значимість документа місцевого (регіонального) рівня – 1;
- документ не відноситься до історичних, або культурних подій - 0,8.

14) автографічність документа (K_{14}) – автограф оцінюється як 100% (коефіцієнт - 1). Копія знижує корегуючий коефіцієнт на 50%. Авторський машинописний текст, надрукований самим автором, прирівнюється до автографа:

- документ має автограф – 2;
- копія документа – 0,5;

15) авторизація (K_{15}) - наявність авторського підпису або позначки, що підтверджує достовірність рукопису, збільшує його вартість на 50%:

- документ має авторський підпис або позначку –1,5;
- документ не має авторського підпису або позначки – 1.

16) рідкісність документа (K_{16}):

- документ зберігся у єдиному екземплярі – 1,5;
- документ було написано у єдиному екземплярі – 1,3;
- документ рідкісний, раритетний – 1,2;
- документ випущений невеликим тиражем –1, 1;
- документ має значний тираж –1.

17) особистості адресата і адресанта (K_{17}) – документ, адресований відомій особі, підвищує його вартість до 50%:

- адресант відомий у всьому світі – 1,5;
- адресант відомий тільки у своїй країні – 1,3;
- адресант відоміший у вузькому колі професійних діячів –1,2;
- адресант відомий на місцевому рівні – 1,1;
- адресант не відомий, або адресу не написано – 1;

18) зовнішні особливості документа (K_{18}) – художнього оформлення, а також матеріалу, з якого документ виготовлено. Наявність особливо цінних матеріалів в оздобленні (дорогоцінні метали, дорогоцінне та напівдорогоцінне каміння, шкіра, парча, оксамит тощо оцінюється так, як при визначенні вартості

речових джерел); (підвісні печатки, мініатюри, орнаменти, малюнки тощо) підвищує його вартість на 30-50% (критерій 1,3-1,5).

19) **фізичний стан документа (K₁₉)** – незадовільний фізичний стан документа – згасаючий текст, погано збережений папір є підставою для зниження його вартості на 30-50% (критерій використовується замість основного критерію «збереженість» K₇):

- документ у гарному стані – 1;
- документ має задовільний стан – 0,8;
- документ має суттєві пошкодження до 30% документу – 0,6;
- документ має незадовільний фізичний стан (згасаючий текст, погано збережений папір) – 0,5.

20) **рідкісний носій** (пергамент, береста) (K₂₀) – підвищує корегуючий коефіцієнт на 100-200% (критерій 2-3).

При оцінці рідкісних книг і стародруків

Вартість рукописної і стародрукованої книги (виданої до 1825 р.) визначається, крім загальних критеріїв, додатковими:

- каліграфічна якість письма (для рукописної книги) (K₈) – 1,2;
- якість паперу (K₉) -1,3;
- наявність записів, що вказують на час і місце створення книги або на її походження (K₁₀)- 1,4;
- наявність автографів відомих історичних осіб, художніми якостями і станом збереження (K₁₁) – 1,5;

За особливою шкалою оцінюються такі книги, як "Євангеліє" та "Апостол", що мають найякісніший друк. Загальна вартість книги збільшується в залежності від змісту, обсягу, стану збереження, якості оправи на 30-50%.

Найбільше підвищує вартість рукописної і стародрукованої книги (K₁₂):

- наявність мініатюр – 1,6;
- мініатюри в іконописній манері – 1,7;
- мініатюри в техніці акварельного фарбування – 1,5;

- наявність гравюр, орнаментів – 1,4;
- орнаментальні заставки – 1,4.

При оцінці фотодокументів

8) Розмір позитива (K_8):

- 3x4 – 0,12;
- 4x6 – 0,24;
- 9x12 – 1;
- 10x15 – 1,5;
- 13x18 – 2,3;
- 15x21 – 3,15;
- 20x30 – 6;
- 30x46 – 13,8.

9) Наявність негатива (K_9) підвищує оціночну вартість на 50%) (критерій 1,5).

10) Наявність анотації (K_{10}) підвищує оціночну вартість на 50%) (критерій 1,5).

При визначенні оціночної вартості кіно-, фоноджерел

При визначенні оціночної вартості **кіноджерел** (негативи і позитиви на роликівих плівках і відеомагнітні стрічки), крім загальних критеріїв, слід враховувати:

8) художній рівень фільму відповідно до творчої категорії (1, 2, 3 категорії)(K_8):

- 1 категорія - 2;
- 2 категорія - 1,7;
- 3 категорія- 1,5;

9) майстерність авторської групи (K_9):

- *відомість і майстерність сценариста – 1,8;*
- *відомість і майстерність режисера- 1,7;*
- *відомість і майстерність оператора- 1,6;*
- *відомість і майстерність художника – 1,5;*

10) належність до кінематографічної школи (**K₁₀**):

- *належить - 1,8;*
- *не належить – 1,0;*

11) значимість явища або подій, які відображено у фільмі (**K₁₁**):

- *відображено значимі події чи явища- 1,6;*
- *відображено незначимі події- 1,0;*

12) оригінальність (**K₁₂**):

- *оригінал – 2;*
- *перші копії – 1,8;*
- *контраст – 1,2;*

При визначенні оціночної вартості **фонджерел** (воскові валики для фонографа, платівки для грамофонів, патефонів, електрофонів - моно, стерео, квадро; магнітні стрічки і диски, перфоленти для механічного піаніно тощо), крім загальних критеріїв, слід враховувати:

8) значимість особи, голос якої записано (**K₈**):

- *особа всесвітньо відома – 2;*
- *особа відома у мажсах своєї країни – 1,5;*
- *особа невідома -1,0;*

9) історичне або культурне значення явища або події, яке відображено в запису (**K₉**):

- *подія всесвітньо відома – 2*
- *подія місцевого значення – 1,5*
- *подія малозначима- 1,2*

10) оригінальність (**K₁₀**) – 1,6

- *запис оригінальний- 1,5*

- *запис неоригінальний -1,0*

11) *новизна інформації, яка закладена в запису (K_{11}):*

- *інформація нова, містить новизну – 1,7*

- *інформація загальновідома 1,2*

12) *технічний стан звукозапису (K_{12})*

- *запис зберігся якісно – 2*

- *запис з технічними пошкодженнями -1,8*

- *запис неякісний – 1,3*

ЛІТЕРАТУРА

1. *Агошков А.В.* Экспертиза и аудит в российской культуре // Национальные интересы. – 2008. – № 5. – С. 44–48.
2. *Артюх Т.М.* Діагностика та експертиза коштовностей. [підручник]. – К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, Альтпрес, 2003. – 448 с.; іл. 40 с.
3. *Артюх Т.М.* Товарознавча експертиза ювелірних коштовностей. Теорія і практика: Монографія. – К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2005. – 303 с.
4. *Астахова Е.В.* Микробиологическая экспертиза археологического текстиля XII в. Из раскопок «Весёлой могилы» (фонды Музея археологии и этнографии Слободской Украины ХНУ им. В.Н.Каразина) // Проблемы збереження, консервації, реставрації та експертизи музейних пам'яток. Тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції. – К., 2005. – с. 10.
5. *Берёзкин А.П.* Технологическая экспертиза как неотъемлемая часть реставрации // Музеї та реставрація у контексті збереження культурної спадщини: матеріали Міжн. наук.-практ. конф., м. Київ / редкол.: В.Г.Чернець (голова) та ін.. – К.: НАКККІМ, 2017. – с. 41–47.
6. *Бітаєв В.А., Шульгіна В.Д., Шман С.Ю.* Методичні засади експертного дослідження культурних цінностей [навч.-метод. посібник] – К.: НАКККІМ, 2010. – 128 с.
7. *Бредіс Н.Ю.* Техніко-технологічні дослідження ікони XI ст. «Богородиця Холмська» з Музею Волинської ікони // Проблеми збереження, консервації, реставрації та експертизи музейних пам'яток.: Тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції. – К., 2005. – с. 44–46.
8. *Вечерський В.В.* Спадщина містобудування України: Теорія і практика історико-містобудівних пам'яткоохоронних досліджень населених місць. – К.: НДІТІАМ, 2003. – 560 с.
9. *Гагарин А.Г.* Особенности оценки произведений искусства // Имущественные отношения в РФ. – 2006. – № 3(54). – С. 61–65.
10. *Драпалюк Г. И.* Каталогизация и научная обработка западноевропейского художественного фарфора. Методическое пособие / Г. И. Драпалюк. – Одесса : 1995. – 152 с.
11. *Дуда І.М.* Експертиза творів іконопису й живопису. Імітації й фальсифікації. // Проблеми збереження, консервації, реставрації та експертизи музейних пам'яток. Тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції. – К., 2005. – с. 85–87.
12. Експертиза культурно-історичних цінностей. Навчально-методичний комплекс спеціалізації. Освітньо-кваліфікаційні рівні: 6.020302 – бакалавр; 7.02030201 – спеціаліст; 8.02030201 – магістр / Заг. ред. і кер. авт. кол. О .В. Потильчак – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 530 с.
13. Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-14>

14. Закон України «Про музеї та музейну справу» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-вр>
15. Закон України «Основи законодавства України про культуру» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2117-12>.
16. Закон України «Про вищу освіту» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
17. Закон України «Про культуру» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>.
18. Закон України «Про охорону археологічної спадщини» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1626-15>.
19. Закон України «Про охорону культурної спадщини» № 1805-III від 08.06.2008 р. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>
20. Збірник нормативно-правових актів сфери охорони культурної спадщини. – Чернігів: ВАТ «РВК «Деснянська правда», 2011 – 796 с.
21. *Івачевська Т. В.* Проблеми державної політики у сфері охорони культурної спадщини // Охорона культурної спадщини: аспекти соціокультурної взаємодії: матеріали науково-практичної конференції в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтва 5 – 6 червня 2014 року. – К. : НАКККіМ. – 2014. – с.5–7.
22. *Індутний В. В.* Дистрибутивна теорія оцінки пам'яток культури / В. В. Індутний // Коштовне та декоративне каміння. – 2008. –№1. – С. 2–18.
23. *Індутний В. В.* Оцінка культурних цінностей / В. В. Індутний, Е. В. Чернявська, С. М. Шкляр. – К. : АЯКС ПРІНТ, 2006. – 608 с.
24. *Індутний В. В.* Оцінка пам'яток культури / В. В. Індутний. – К. : СПД Моляр С. В., 2009. – 537 с.
25. *Індутний В. В.* Проект “Протокол цивілізацій”, як основа єдиної інтернаціональної системи паритетної оцінки пам'яток культури // Охорона культурної спадщини: аспекти соціокультурної взаємодії: матеріали науково-практичної конференції в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтва 5 – 6 червня 2014 року. – К. : НАКККіМ. – 2014. – С.116–118.
26. *Індутний В. В.* Формула Ральфа Хартлі й прогнозування вартості пам'яток культури / В. В. Індутний // Культура і сучасність. – 2014. –№ 2. – С. 70-77.
27. *Індутний В.В.* Навчальний курс «Оцінка культурних цінностей» при Державному гермологічному центрі України. Початок є // Трипільська цивілізація. Перший Всесвітній конгрес, 7–11 жовтня, 2004: Тези доповідей. – К., 2004. – С.122–125.
28. *Індутний В.В., Походяща О.Б.* Атрибуція та експертиза портрета Івана Мазепи з колекції Національного музею історії України // Музеї та реставрація у контексті збереження культурної спадщини: матеріали Міжн. н.-практ. конф., м. Київ ... / редкол.: В.Г.Чернець (голова) та ін.. – К.: НАКККіМ, 2017. – С.105–114.

29. *Калашникова О. Л.* Основи мистецтвознавчої експертизи та вартісної оцінки культурних цінностей : [підруч.] / О. Л. Калашникова. – К. : Знання, 2006. – 497 с.

30. *Калашникова О.Л.* Методика ідентифікації культурних цінностей в Таможенній службі України // Проблеми збереження, консервації, реставрації та експертизи музейних пам'яток. Тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції. – К., 2005. – С. 125-127.

31. *Калашникова О. Л.* Ідентифікація та вартісна оцінка культурних цінностей : [навч. посіб.] / О. Л. Калашникова. – К., 2006. – 287 с.

32. *Карасенко В.Ю.* Проблеми атрибуції та спроби індефікації антикварних ляльок // Музейний предмет: атрибуція, систематизація, евристичні можливості. Збірник наукових праць з проблем музеєзнавства та краєзнавства, присвячений Міжнародному дню музеїв / Упоряд. В.М.Бекетова, за заг. редакцією Н.І.Капустіної. Вип.12. – Д.: АРТ-ПРЕС, 2015. – С.9-12.

33. *Карнак А.* Експертна думка в сучасному мистецтві: проблеми об'єктивації / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.irbis-pbuv.gov.ua/cgi.../cgiirbis_64.exe?...](http://www.irbis-pbuv.gov.ua/cgi.../cgiirbis_64.exe?)

34. *Карнак А.* Експертна оцінка в сучасному мистецтвознавстві: проблеми формування єдиних критеріальних підходів // Культура і сучасність: Альманах / ДАККІМ. – К., 2002. – № 2. – С. 88–95.

35. *Карнак А.* Формування експертної думки в мистецтві: методики експертної оцінки. // Сучасне мистецтво: Наук. зб. – [Харків], 2007. – Вип.4. – С. 273–286.

36. *Карнак А.* Формування експертної думки в мистецтві: у пошуках єдиного підходу. // Сучасне мистецтво: наук. зб. – [Харків], 2006. – Вип. 3. – С. 147–154.

37. *Карнов В.* Державна політика у сфері надання послуг з експертизи культурних цінностей // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва: наук. журнал. – К.: Міленіум, 2017. – № 2. – С.19 – 26.

38. *Козыменко А.В., Ключко В.И.* Древний металл Украины. – К.: Издательский дом «САМ», 2017. – 366 с.

39. *Крупа Т.Н.* Научно-исследовательская экспертиза археологического текстиля XII в. Из раскопок «Весёлой могилы» (фонды Музея археологии и этнографии Слободской Украины ХНУ им. В.Н.Каразина) // Проблеми збереження, консервації, реставрації та експертизи музейних пам'яток. Тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції. – К., 2005. – С. 168–170.

40. Культурологическая экспертиза: теоретические модели и практический опыт. – СПб. : «Астерион», 2011. – 384 с.

41. *Куцаєва Т.О.* Визначення термінів «додаткова атрибуція» і «реатрибуція» щодо музейних предметів: на прикладі раритетів обрядів і повсякдення єврейської громади України XIX – XX ст. з колекції Національного музею історії України // Музеї та реставрація у контексті збереження культурної спадщини: матеріали Міжн. наук.-практ. конф., м. Київ ... / редкол.: В.Г.Чернець (голова) та ін.. – К.: НАККІМ, 2017. – С.144–148.

42. *Лебединець Л.О.* Застосування фізико-хімічних методів в техніко-технологічних дослідженнях ікон Богородчанського іконостасу // Проблеми збереження, консервації, реставрації та експертизи музейних пам'яток. Тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції. – К., 2001. – С. 90–92.

43. *Лунаренко Г.В.* Викладання дисципліни «Музеєфікація та експертиза зброї» у вищих навчальних закладах // Всеукраїнський музейний форум. Матеріали науково-практичної конференції / В загальній редакції Л.О.Гріффена. – Переяслав-Хмельницький, 2017. – С.180-185.

44. *Матвєєва Л.Л.* Культурологія: Курс лекцій: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2005. – 512 с.

45. *Миронова С.В.* Зразок написання експертного висновку бронзової фігурки «Хлопчика, що свистить» // Музеї та реставрація у контексті збереження культурної спадщини: матеріали Міжн. наук.-практ. конф., м. Київ ... / редкол.: В.Г.Чернець (голова) та ін.. – К.: НАКККІМ, 2016. – С.190–194.

46. *Митківська Т.І., Регада Л.В.* Мікологічна експертиза деяких творів іконопису з фондів національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника // Музеї та реставрація у контексті збереження культурної спадщини: матеріали Міжн. наук.-практ. конф., м. Київ ... / редкол.: В.Г.Чернець (голова) та ін.. – К.: НАКККІМ, 2017. – С. 177–181.

47. Міжнародні засади охорони нерухомої культурної спадщини. – К. Фенікс, 2008. – 176 с.

48. *Назимок М. М.* Пробірний контроль. Експертна оцінка ювелірних виробів з дорогоцінних металів: [Навч. посіб.] / М. М. Назимок, О. К. Шликов, Т. М. Артюх. – К. : Воля, 2009. – 248 с.

49. Наказ Міністерства культури України «Про затвердження Інструкції з організації обліку музейних предметів» від 21.07.2016 № 580, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 12.08.2016 № 1129/29259 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1129-16>

50. Наказ Міністерства культури України «Про затвердження Переліку державних установ, закладів культури, інших організацій, яким надається право проведення державної експертизи культурних цінностей» від 11.09.2014 № 744. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1168-14>

51. Наука про культуру: культурологія, kulturoznawstwo, культуроведение, cultural studies, culturology: [колективна монографія]. Редактор-укладач Кирилова О.О. – К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2015. – 338 с.

52. *Новікова Г.М., Скобець І.Є.* Комплексна наукова експертиза фізичного стану бібліотечних фондів // Проблеми збереження, консервації, реставрації та експертизи музейних пам'яток. Тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції. – К., 2001. – С. 109–111.

53. *Платонов Б. О.* Аналіз прибутковості творів мистецтва / *Платонов Борис Олексійович* // Вісник НАКККІМ. – 2017. – № 1. – С. 86 – 90.

54. *Платонов Б. О.* Колекціонування культурних цінностей / Б.О. Платонов. – К.: НАКККІМ, 2016. – 108 с.; іл.

55. *Платонов Б. О.* Модель трьох активів – ефективний інструмент оцінювача при аналізі вартості культурних цінностей / Б. Платонов // *Культура і сучасність : альманах.* – К. : Міленіум, 2013. – №2. – С. 96–102.

56. *Платонов Б. О.* Новації в навчанні оцінювачів культурних цінностей. Модель трьох активів / Б. О. Платонов. – К., 2013. – 220 с.

57. *Платонов Б. О.* Основи оціночної діяльності / Б. О. Платонов. – К.: НАКККіМ, 2013. – 227 с.

58. *Платонов Б. О.* Оцінка культурних цінностей – методи порівняльного підходу / Б. Платонов // *Оціночна діяльність.* – 2011. – №3-4, 12. – С. 68–71.

59. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Музейний фонд України» від 20 липня 2000 р. № 1147 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-2000-п>.

60. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення державної експертизи культурних цінностей та розмірів плати за її проведення» від 26 серпня 2003 р. № 1343 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1343-2003-п>.

61. Проблемы оценки современного искусства в контексте музея / Под ред. А. А. Никоновой. – СПб., 2010. – 184 с.

62. *Ревенок Н.М.* Експертиза творів декоративно-прикладного мистецтва з кераміки, порцеляни, скла: навч. посібник / Н.М.Ревенок. – К.: НАКККіМ, 2014. 124 с.; іл..

63. *Ревенок Н.М.* Сучасні методи мистецтвознавчої та технологічної експертизи виробів з порцеляни та фаянсу // *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва: наук. журнал.* – К.: Міленіум, 2015. – № 2. – С.154 – 157.

64. *Ромащенко В.М.* Дослідження та реставрація групи ікон XVI – XVIII ст. з Києво-Печерського заповідника // *Проблеми збереження, консервації, реставрації та експертизи музейних пам'яток. Тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції.* – К., 2001. – С. 160–162.

65. *Саватеева Е.М., Сушков А.А.* Комплексное химико-технологическое исследование картины Ф.А.Бруни «Медный змий» // *Проблеми збереження, консервації, реставрації та експертизи музейних пам'яток. Тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції.* – К., 2005. – С. 265-268.

66. *Сердюков М.В.* Криминалистическая экспертиза и искусство // *Проблеми збереження, консервації, реставрації та експертизи музейних пам'яток. Тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції.* – К., 2001. – С. 160–163.

67. Соціальна експертиза в Україні: методологія, методика, досвід впровадження / За ред. Ю. І. Саєнка. – К., 2000. – 194 с.

68. Стандарты оценки, обязательные к применению субъектами оценочной деятельности (постановление Правительства Российской Федерации от 6 июля 2001 года № 519). / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_32407/.

69. Стандарты СТО АРО 4.32_2004 «Оценка стоимости произведений искусства». Торгово-промышленная палата Российской Федерации. /

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://roscultureexpertiza.ru/files/valuation/standart.pdf>.

70. *Тихонова М.М.* Атрибуція двох напрестольних стаціонарних хрестів ХУІІІ ст.. з Новокодацької Свято-Миколаївської церкви // Музейний предмет: атрибуція, систематизація, евристичні можливості. Збірник наукових праць з проблем музеєзнавства та краєзнавства, присвячений Міжнародному дню музеїв / Упоряд. В.М.Бекетова, за заг. редакцією Н.І.Капустіної. Вип.12. – Д.: АРТ-ПРЕС, 2015. – С. 46–52.

71. *Усенко П.С.* Розробка теорії музейного предмета у вітчизняній та зарубіжній музеєзнавчій традиції // Музейний предмет: атрибуція, систематизація, евристичні можливості. Збірник наукових праць з проблем музеєзнавства та краєзнавства, присвячений Міжнародному дню музеїв / Упоряд. В. М. Бекетова, за заг. редакцією Н. І. Капустіної. Вип.12. – Д.: АРТ-ПРЕС, 2015. – С.136–143.

72. Федеральный закон от 29 июля 1998 года № 135_ФЗ «Об оценочной деятельности в Российской Федерации» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_19586/.

73. *Федосеєнко А.И.* Особенности атрибуции, исследования и реставрации иконы «Архангел Рафаил» // Проблемы збереження, консервації, реставрації та експертизи музейних пам'яток. Тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції. – К., 2005. – С. 295-298.

74. Философия и культурология в современной экспертной деятельности: кол. моногр. / редкол.: В.А. Рабош, Л.В. Никифорова, Н.А. Кривич. – СПб.: Изд-во РГПУ им. А.И. Герцена, 2010. – 508 с.

75. Художественный рынок: вопросы теории, истории, методологии. – СПб.: СПбГУП, 2004. – С. 179–181.

76. *Черненко А.Ф.* Нормативно-правове регулювання режиму зберігання музейних цінностей // Музеї та реставрація у контексті збереження культурної спадщини: матеріали Міжн. наук.-практ. конф., м. Київ ... / редкол.: В.Г.Чернець (голова) та ін.. – К.: НАКККІМ, 2017. – С. 320–326.

77. *Шатайло Ю.М.* Сучасні технології мистецтвознавчого дослідження документів // Музеї та реставрація у контексті збереження культурної спадщини: матеріали Міжн. наук.-практ. конф., м. Київ ... / редкол.: В.Г.Чернець (голова) та ін. – К.: НАКККІМ, 2016. – С.60–63.

78. *Шинкарук В. Д.* Міжнародні аспекти охорони культурної спадщини // Охорона культурної спадщини: аспекти соціокультурної взаємодії: матеріали науково-практичної конференції в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтва 5 – 6 червня 2014 року. – К. : НАКККіМ. – 2014. – С.9–12.

79. *Шипицин А.И.* Рецензия на коллективную монографию «Культурологическая экспертиза: теоретические модели и практический опыт» (СПб. : «Астерион», 2011. – 384 с.) // Известия ВГПУ, 2011. – С. 158–161.

80. *Шман С.Ю.* Культурологічні аспекти державної експертизи культурних цінностей в сучасній Україні: дис. ... канд. культ.: 26.00.01 / Шман Світлана Юрійівна; Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2013. – 192 с.

81. Шмидт О.В., Михайловская Л.В., Левченко С.В. Исследование и реставрация пергаментной грамоты Королевы Боны из Ривненского краеведческого музея // Проблемы збереження, консервації, реставрації та експертизи музейних пам'яток. Тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції. – К., 2005. – С. 342–345.

Схема-зразок експертного висновку

Затверджено рішенням
експертної комісії _____
Протокол №__ від «__»__ 201 р.

Експертний висновок

наукової експертизи _____ (назва предмета)

Наукову експертизу проведено _____
відповідно до Законів України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Порядку проведення державної експертизи культурних цінностей та розмірів плати за її проведення», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 1343 від 26.08.2003 р.

Предмет експертизи _____

Наукова інвентаризація (атрибуція) предмета:

- *походження* – визначення ролі та значення музейного предмета з точки зору його належності до відомих історичних епох, культур, осіб, подій, авторів, шкіл тощо;
- *час створення*;
- *зміст* – встановлення значення інформації, що міститься в музейному предметі;
- *оригінальність* – визначення певних ознак, що відрізняють саме цей предмет від подібних предметів;
- *унікальність* – визначення ознак, які дають змогу розглядати даний предмет як своєрідний, неповторний серед інших, що зберігся в одному примірнику або таких предметів існує незначна кількість;
- *реліквійність* – предмет, що має високий ступінь експресивності, особливо шанований як пам'ять про визначну історичну подію або особу і

має суспільну значимість;

- *збереженість* – одна з ознак музейного предмета, яка визначає його фізичний стан, передбачає відсутність будь-яких змін або фіксує конкретний перелік і опис усіх пошкоджень і втрат на момент складання опису.

Загальноісторичне значення – встановлення періоду побутування та визначення вагомості предмета для історії культури.

Середовище побутування – це встановлення соціальної групи побутування та визначення соціальних зв'язків предмета.

Особистісні ознаки та зв'язок предмета із подіями, явищами, процесами, фактами – опис наявності зв'язку предмета із видатними особистостями та їх внеску у загальноісторичний процес, приналежності предмета до історичних подій.

Висновок щодо історичної та культурної цінності предмета.

Джерела.

Зразок експертного висновку оціночної експертизи

Затверджено рішенням
експертної комісії _____
Протокол № ____ від _____ 201__ р.

Висновок оціночної експертизи

Предмет оцінювання та короткий опис, інв. №№ _____

Експертний висновок № ____ від « ____ » _____ 201__ р.

Початкова вартість _____

	Основні критерії	Коефіцієнти
1.	<p><u>походження (К₁):</u> <i>предмет створений(використовувався) для визначної (всесвітньої) історичної події або особи – 2,0</i> - предмет створений визначною історичною особою (визначною школою, або автором) або для всесвітньо відомою особи –1,9 - предмет пов'язаний з діяльністю історичної особи державного рівня, що відома за межами своєї країни – 1,8 - предмет особливо шанований як пам'ять про визначну історичну подію державного рівня або особу та створений під час події або за життя особи – 1,7; - предмет створений особою що причасна до історичної події або для історичної особи державного рівня –1,6; - предмет шанується як пам'ять про історичну подію або особу державного рівня, що відома тільки у власній країні –1,5; - предмет, але не пов'язаний з історичною подією або особою, або відображає її –1,4;</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> - предмет створений особою місцевого рівня, або причетний до історичної події регіонального (або рівня однієї з державної ланки, або військової структури) значення – 1,3; - предмет створений через деякий час, як пам'ять про історичну подію або особу – 1,2; - предмет не належить до історичної події або особи, але відображає певну історичну епоху – 1,1; - предмет сучасний, не відображає ніякої історичної події та не пов'язаний з історичною особою – 1; 	
2.	<p><u>час створення (К₂):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - точна дата – 2; - початок, кінець, середина, чверть століття, десятиліття -1,5; - відомо століття – 1; 	
3.	<p><u>зміст (К₃):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - повна відповідність – 1,5; - частково профільна – 1,3; - не профільна, але відображає ту, чи іншу подію, яку розкриває експозиція музею – 1; - не відображає – 0,7. 	
4.	<p><u>оригінальність (К₄):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - оригінальний – 1,5; - предмет не оригінальний, але вміщує в собі оригінальний елемент – 1,3; - не оригінальний (не має ніяких ознак, по яким можливо відрізнити даний предмет від подібних) – 1; 	
5.	<p><u>унікальність (К₅):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - унікальний, не має аналогів – 2; - унікальний, але аналоги є – 1,8; - типовий на час виготовлення, але осталась у невеликої кількості – 1,5; - не типовий, але на час експертизи є у достатній кількості – 1,3; - не оригінальний, виготовлена у великій кількості – 1; 	

6.	<p><u>реліквійність (К₆):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь експресивності значний – 2; - ступінь експресивності середній – 1,5; - не реліквія – 1; 	
7.	<p><u>збереженість (К₇):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - збереженість повна (предмет новий) –1; - задовільна – 0,5-0,9; - предмет має значні пошкодження: за ступенем пошкодження від 0,1– 0,5. 	
8.	<p><i>Додаткові застосовані критерії відповідно до типу джерела</i></p>	

Розрахунок оціночної вартості:

Висновок:

Висновки оціночної експертизи предметів музейного фонду

Висновок оціночної експертизи

Предмет оцінювання та короткий опис, інв. №№ РД-13151 Вітальна адреса Орлик Марії від голови НСПУ О.Гончара, 1980 р.

Початкова вартість: аналог – папка адресна – 66-70 грн. (<http://ulis.org.ua>), середня вартість – 68-00 грн.

	Основні критерії	Коефіцієнти
1.	<p><u>походження (К₁):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - предмет створений(використовувався) для визначної (всесвітньої) історичної події або особи – 2,0 - предмет створений визначною історичною особою (визначною школою, або автором) або для всесвітньо відомою особи –1,9 - предмет пов'язаний з діяльністю історичної особи державного рівня, що відома за межами своєї країни – 1,8 - предмет особливо шанований як пам'ять про визначну історичну подію державного рівня або особу та створений під час події або за життя особи – 1,7; - предмет створений особою що причетна до історичної події або для історичної особи державного рівня –1,6; - предмет шанується як пам'ять про історичну подію або особу державного рівня, що відома тільки у власній країні –1,5; - предмет, але не пов'язаний з історичною подією або особою, або відображає її –1,4; - предмет створений особою місцевого рівня, або причетний до історичної події регіонального (або рівня однієї з державної ланки, або військової структури) значення - 1,3; 	<p>предмет шанується як пам'ять про історичну подію або особу державного рівня, що відома тільки у власній країні –1,5</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - предмет створений через деякий час, як пам'ять про історичну подію або особу - 1,2; - предмет не належить до історичної події або особи, але відображає певну історичну епоху -1,1; - предмет сучасний, не відображає ніякої історичної події та не пов'язаний з історичною особою - 1; 	
2.	<p><u>час створення (К₂):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - точна дата – 2; - початок, кінець, середина, чверть століття, десятиліття -1,5; - відомо століття – 1; 	точна дата – 2;
3.	<p><u>зміст (К₃):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - повна відповідність - 1,5; - частково профільна -1,3; - не профільна, але відображає ту, чи іншу подію, яку розкриває експозиція музею -1; - не відображає - 0,7. 	повна відповідність - 1,5;
4.	<p><u>оригінальність (К₄):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - оригінальна - 1,5; - предмет не оригінальний, але вміщує в собі оригінальний елемент -1,3; - не оригінальна (не має ніяких ознак, по яким можливо відрізнити даний предмет від подібних) - 1; 	--предмет не оригінальний, але вміщує в собі оригінальний елемент - 1,3;
5.	<p><u>унікальність (К₅):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - унікальна, не має аналогів - 2; - унікальна, але аналоги є - 1,8; - типова на час виготовлення, але існує у невеликій кількості - 1,5; - не типова, але на час експертизи є у достатній кількості -1,3; - не оригінальна, виготовлена у великій кількості - 1; 	типова на час виготовлення, але існує у невеликій кількості - 1,5;
6.	<p><u>реліквійність (К₆):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь експресивності значний - 2; - ступінь експресивності середній - 1,5; - не реліквія - 1; 	не реліквія - 1

7.	<p><u>збереженість (К₇):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - збереженість повна (предмет новий) - 1; - задовільна - 0,5-0,9; - предмет має значні пошкодження: за ступенем пошкодження від 0,1- 0,5. 	задовільна - 0,5
8.	<p>Додаткові застосовані критерії відповідно до типу джерела</p>	<p>Письмові джерела:</p> <ul style="list-style-type: none"> значимість документа національного рівня – 2; документ має автограф – 1; документ має авторський підпис або позначку –1,5; документ має авторський підпис або позначку –1,5; адресант відомий тільки у своїй країні – 1,3;

Розрахунок вартості: $68-00 \times 1,5 \times 2 \times 1,5 \times 1,3 \times 1,5 \times 1 \times 0,5 \times 2 \times 1 \times 1,5 \times 1,3 = 1163,54$ грн.

Висновок: Оціночна вартість *Вітальної адреси Орлик Марії від голови НСПУ О.Гончара, 1980 р.* складає 1163,54 грн.

Музейні заклади Київської області

	Найменування закладу	Місцезнаходження
1	КЗ КОР «Білоцерківський краєзнавчий музей»	м. Біла Церква, пл. Соборна, 4
2	КЗ КОР «Київський обласний археологічний музей»	с. Трипілля, Обухівський р-н, вул. Героїв Трипілля, 12
1	Музей В.В.Хвойки	с. Халеп'я, Обухівський район, вул. Беркутова, 11а
2	Музей І.Я.Франка	с. Халеп'я, Обухівський район, вул. Беркутова, 11 а
3	«Археолого-краєзнавчий музей»	с. Копачів, вул. Центральна, 22/1
4	Музей «Казаччина» і «Картинна галерея»	с. Германівка, вул. Б.Хмельницького, 16
5	«Музей-садиба А.Малишка»	м. Обухів, вул. А.Малишка, 48
6	«Музей А.Б.Солов'яненка» та «Краєзнавчий музей»	смт Козин, вул.А. Солов'яненка, 64
7	«Історико-краєзнавчий музей»	с. Соснова, вул. Новоселицька, 8
8	«Музей бойової слави»	с. Трипілля, вул. Шевченка, 2
3	КЗ КОР Національний музей-заповідник «Битва за Київ у 1943 році»	Вишгородський район, с. Нові Петрівці, вул. Ватутіна, 67
4	Вишгородський історико-культурний заповідник	м. Вишгород, вул. Шкільна, 58, Історичний музей: Грушевського,1; Музей Гончарства: Межигірського Спасу,11.
5	КЗ КОР Меморіальний музей-садиба І.С.Козловського	Васильківський р-н, с. Мар'янівка, вул. Шкільна,2 а
6	КЗ КОР Меморіальний музей К.Г.Стеценка	Фастівський р-н, с. Веприк, вул. Стеценка, 1
7	КЗ КОР «Яготинський історичний музей»	07700 м. Яготин, вул. Незалежності,114
1	Історичний музей (відділ)	
2	Картинна галерея (відділ)	м. Яготин, вул. Незалежності, 59
3	Музей етнографії (відділ)	м. Яготин, вул. Незалежності ,105 а
4	Археологічний музей “Добраничівська стоянка”;	с. Добраничівка, Київська область, вул. Музейна
5	Меморіальний музей-садиба народної художниці України К.Білокур	с. Богданівка, Яготинського району
6	Краєзнавчий музей	Яготинський р-н, с. Капустинці, вул. Миру, 2
7	Краєзнавчий музей ім. двічі Героя радянського Союзу А. Г. Кравченка	с. Сулимівка
8	Краєзнавчий музей ім. Міністра енергетики і електрифікації СРСР П. С. Непорожнього	с. Кулябівка
9	Музей “Флігель Тараса Шевченка (відділ)	м. Яготин, вул. Незалежності, 69-а
8	КЗ КОР «Ржищівський археолого-краєзнавчий музей»	09230 м. Ржищів, вул.Адмірала Петренка,4
9	Національний Музей-меморіальний комплекс «Букринський плацдарм»	09234 с. Балико-Щучінка, Кагарлицький район, вул. Придніпровська, 25
10	Баришівський районний краєзнавчий музей	м. Баришівка, вул. Б. Хмельницького, 23 а.
11	Музей Т.Г.Шевченка	м. Баришівка, вул. Центральна, 5
12	Музей історії Богуславщини	09700 м. Богуслав, вул. Т. Шевченка, 36
1	Музей-садиба Марко Вовчок (філіал музею історії Богуславщини)	м. Богуслав, вул. Марко Вовчок, 15
2	Музей-садиба Івана Сошенко	м. Богуслав, вул. Андрія Зозулі, 15

	(філіал музею історії Богуславщини)	
3	Музей ужиткового мистецтва (кам'яниця)	м. Богуслав, вул. Шевченка 35
13	Історико-краєзнавчий музей м. Буча	08292 Київська область м. Буча, вул. Героїв Майдану, 15
14	Іванківський народний краєзнавчий музей Бориспільського району	08335, Бориспільський район, с. Іванків, вул. Центральна, 1
15	Районний історико-краєзнавчий музей Іванківського району	Іванківський район, смт Іванків, вул. Шевченка, 13
16	Кагарлицький історико-краєзнавчий музей	м. Кагарлик, вул. 97-ї Стрелецької дивізії, 5
1	Зеленоярський музей	с. Зелений Яр
2	Буртівський музей	с. Бурти
3	Мирівський музей	с. Мирівська
4	Гребенівський музей	с. Гребені
5	Стайківський музей	с. Стайки
6	Слобідський музей	с. Слобідка
7	Великопріцький музей	с. Великі Пріцьки
8	Кадомський музей	Кадомка
17	Боярський краєзнавчий музей	м. Боярка, вул. Грушевського, 49
1	Музей Миколи Пимоненка в с. Малютянка	с. Малютянка, Києво-Святошинського району, вул. Лісна, 12 а
18	Макарівський районний історико-краєзнавчий музей	смт Макарів, вул. Б.Хмельницького, 23
1	Музей декоративно-прикладного мистецтва	с. Новосілки Макарівського району, вул. Кучеренко, 43
19	Обухівський районний краєзнавчий музей	м. Обухів, Київська, 14
1	Краєзнавчий музей ім. Топчія (філія Обухівський районний краєзнавчий музей)	08742, Київська облась, Обухівський район, с. Жуківці, вул. Гагаріна, 1
20	Сквирський районний народний краєзнавчий музей	09000, м. Сквир, вул. Богачевського, 35
21	Ставищенський районний краєзнавчий музей	09400 смт Ставище, провулок Парковий, 2
22	Таращанський історико-краєзнавчий музей	09500 м. Тараща, вул. Володимира Великого, 22
23	Тетіївський районний народний історико-краєзнавчий музей	м. Тетіїв, вул. Я. Острозького, 12
24	Краєзнавчий музей м. Березань	м. Березань, вул. Героїв Небесної Сотні, 20
25	Бориспільський державний історичний музей	08300 м. Бориспіль, Київський шлях, 89
26	Броварський краєзнавчий музей	м. Бровари, Гагаріна, 6
27	Васильківський міський народний краєзнавчий музей	08600 м. Васильків, вул. Володимирська, 2
	Музей «Декабристи на Васильківщині»	м. Васильків, вул. Покровська, 1
28	Музей старожитностей Васильківського району	с. Данилівка, Васильківський район, вул. Центральна, 120
29	Ірпінський історико-краєзнавчий музей	08200 м. Ірпінь, Шевченка, 4
30	Музей образотворчого мистецтва	09230, м. Ржищів, вул. Соборна, 48

	ім. І.В.Задорожного, м. Ржищів	
31	Краєзнавчий музей м.Славутича і Чорнобильської АЕС	07101м. Славутич, пр. Дружби народів,9
32	КЗ ФМР «Фастівський державний краєзнавчий музей»	м. Фастів, Івана Ступака, 9
33	Миронівський краєзнавчий музей	м. Миронівка, вул. Соборності, 60
34	Краєзнавчий музей с.Маслівка	с. Маслівка, Миронівського району вул. Незалежності, 119
35	Історико-краєзнавчий музей с. Карапиші	08841 с. Карапиші, Миронівський район, вул. Незалежності, 31
36	Історичний музей с. Шандра	08823 с. Шандра, вул. Т. Шевченка, 98
	КЗ Історико-краєзнавчий музей м. Вишневе	08132 м. Вишневе Києво-Святошинський р-н, вул. Лесі Українки, 33
37	Володарський історико-краєзнавчий музей	смт Володарка, Київська область, Володарський район, вул. Коцюбинського , 6
38	Районний історико-краєзнавчий музей	смт Красятичі Поліський район, вул. Воздвиженська, 83
39	Шамраївський краєзнавчий музей	с. Шамраївка Сквирський район,
40	Музей історії міліції Київщини	м. Переяслав-Хмельницький, вул.Горького, 22
41	Музей бойової і трудової слави	м. Яготин, вул. Лисенка, 1